

EL TEMPS

“El Regne Unit hauria de sentir-se alleujat per comptar amb ‘The Guardian’”

The Guardian ha fet un paper fonamental en la denúncia dels excessos duts a terme pel servei d'intel·ligència i que consten als documents revelats per l'informant Edward Snowden. L'editor, Alan Rusbridger, parla sobre la seua feina i sobre la pressió, cada volta més gran, que rep del govern britànic per a silenciar les filtracions.

Sr. Rusbridger, sou un perill per al Regne Unit?

—Que si sóc un perill? En absolut. Em sembla que, més aviat al contrari, el Regne Unit hauria de sentir-se alleujat per comptar amb *The Guardian*, perquè, evidentment, aquesta situació suposa pèrdues ben preocupants per a les agències d'espionatge de Gran Bretanya i dels Estats Units. Per a mi, el que els preocupa és que al periòdic britànic sembla que es mantenen segurs grans

retalls d'informació, cosa que significa que les agències han perdut el control sobre enormes quantitats de material. Afortunadament per a les agències, *The Guardian* ha estat filtrant tots aquests documents d'una manera increïblement responsable els darrers quatre mesos i mig. Haurien d'estar-ne agraïts.

—El govern britànic declarà que *The Guardian* perjudica la seguretat nacional.

—Sí, és una pulla ben fàcil de llançar, però no diuen què és exactament el que resulta tan perjudicial. Molts membres del Parlament es queixen que la nostra actuació ha estat imprudent i irresponsable i, tanmateix, cap dels membres del Parlament no ha vingut mai a tractar d'esbrinar què és el que hem fet. I mai no diuen quines són les notícies que els preocupen o quines s'estimarien més de mantenir al marge del Parlament o del

públic. Tot seria més fàcil si explicaven que el problema és aquesta notícia d'ací o aquell paràgraf d'allà; aleshores el debat seria possible. Però, per a això, els membres del Parlament haurien d'estar disposats a concretar i dir clarament: “No hauríeu d’haver publicat tal article, o tal paràgraf de l’article”. No em sembla una actitud gaire madura simplement acusar algú de ser un irresponsable sense afegir més explicacions.

—El primer ministre, David Cameron, fins i tot va amenaçar amb “mesures més estrictes”. A quines mesures podria referir-se?

—El sistema *DA-notice* (*Defense Advisory Notice*) [petició oficial que el govern pot fer a un editor de no publicar certa informació per raons de seguretat nacional] és un sistema voluntari a la Gran Bretanya que constitueix una mena de zona segura entre la premsa i el govern per a poder comentar les notícies que els preocupen. No és, però, un sistema que el primer ministre pugui utilitzar per a aturar les rotatives. Potser no entén ben bé en què consisteix el sistema. La policia ofereix també altres vies possibles, un seguit de lleis penals o mesures preventives, tot i que això em sembla una concepció sobre com bregar amb la premsa del segle XVIII.

—Quin és el pitjor dels casos per al qual esteu preparant-vos?

—Qualsevol acció judicial que ens impedis publicat les notícies seria el pitjor que podria passar. Però n'hi ha més còpies [del material de Snowden]. Hem estat treballant amb el *New York Times* i si volen venir, entrar per aquesta porta i parlar-nos els peus, o arrestar-me a mi, no aconseguiran deturar res.

—A final de juliol, alguns dels vostres companys destruïren discs durs en presència del servei d'intel·ligència. Us sentíreu incòmode enviant periodistes allà baix amb esmoladores angulars i perforadores?

—Fou una situació ben incòmoda, però l'alternativa era deixar que s'ho emportessin tot. Vaig sentir que s'havia traçat una línia segons la qual l'estat era l'àrbitre que decidia si estava permès o no –i en quina mesura– discutir un assumpte. I no crec que sigui paper de l'estat fer bocins les teves fonts per a evitar que escriguis un article, ni utilitzant la força ni amb amenaces penals. Em va semblar una actuació totalment

retrograda per part del govern. I, a més, no va aconseguir que modifiquéssim ni una coma; cosa que fa que tingui encara menys sentit.

—No hi havia cap alternativa a destruir els ordinadors?

—[Les agències] Tenien reserves sobre la seguretat de l'edifici. Si bé és veritat que nosaltres disposàvem de seguretat 24 hores al dia fora de l'habitació i que no hi havia cap aparell electrònic dins, ells asseguraven que no era suficient. Encara estic un poc perplex per aquella disputa. Jo hauria pensat que, si en veritat era aquella la seva preocupació, ens haurien demanat: “No podríem anar i fer una ullada a Nova York?” o “Us importa anar a Rio a parlar amb Glenn Greenwald?” o “Podem anar a Berlín a conèixer la cineasta Laura Poitras?”.

—Per què David Miranda, el soci de Greenwald, va volar de Berlín a Rio passant per Londres i no directament des de Frankfurt? Podria haver-se estalviat tots els problemes que va tenir a l'aeroport de Londres.

—No ho sé. No és el que jo li hauria recomanat, però jo no estava al corrent dels seus plans de vol.

—Com decidiu en general què imprimir i què no?

—No anàvem a anar a la caça. Havíem acordat que no indagaríem en algunes històries. Per exemple, no anàvem a investigar res relacionat amb detalls operacionals. I estic convençut que hi havia un bon grapat de notícies ben interessants sobre Afganistan i Iraq, però nosaltres simplement decidírem obviar-les perquè no eren el motiu pel qual Snowden ens havia fet arribar els documents. Al final algunes notícies sortiren a la llum per l'interès del públic, i perquè aquests constituïen sistemes de vigilància massiva desconeguts fins aleshores.

—Com descriuríeu la relació professional entre *The Guardian* i les agències d'intel·ligència?

—Els americans solen ser més accessibles, més oberts, més cooperatius. Estan acostumats a tenir aquest tipus de converses i de negociacions sobre tota mena d'informació. Pots trucar per telèfon a les agències individuals [als Estats Units]. De vegades no volen dir res, però d'altres, en canvi, diuen: “Preferiríem que no utilitzéssis aquesta

informació; ens agradaria donar-te un poc més de context”. Amb el quarter general de comunicacions britànic (GCHQ) és més complicat. Tots els periòdics britànics els consideren els més hermètics i els menys disposats a col·laborar. Per tant, és molt més fàcil tenir una conversa fructífera a Amèrica que ací [a Anglaterra]. Hi ha una notícia que presentarem al GCHQ anit i sobre la qual ells simplement ens digueren: “No la utilitzeu”. I nosaltres: “Gràcies, voleu afegir alguna cosa més?”.

—**Vivim en un món estrany per als espies, no? La tecnologia que fa la feina tan emocionant és també pràcticament impossible de contenir.**

—Ja s’ha donat el cas dues vegades en els darrers tres anys que algú molt jove ha aconseguit llegir i escapar amb enormes quantitats de dades. I crec que al GCHQ estaven escandalitzats perquè algú de només 29 anys a Hawaii fou capaç de mirar directament al wiki del GCHQ. Em sembla que haurien de preocupar-se més per la seva pròpia seguretat que per la de *The Guardian*.

—**Les agències, s’han tornat cobdicioses pel que fa a la informació?**

—Jo crec que això és justament el que els enginyers informàtics fan. Ací treballem amb enginyers, i, si són bons, constantment troben noves maneres de fer les coses. Podem posar un microxip en aquest telèfon mòbil, un microxip en aquesta enregistradora de veu i un microxip en aquest bolígraf. Per tant, la llei s’estira cada vegada més. La pregunta és: com es pot controlar de debò el que es fa? Tot es redueix a la supervisió.

—**Als vostres crítics els agrada remarcar que espia és el que figura que els espies han de fer.**

—Jo opino que el debat està canviant. Als EUA, la senadora Dianne Feinstein va afirmar que no en sabien res, de tot allò. El secretari d’Estat nord-americà, John Kerry, admet que han anat massa lluny. Jo crec que tant la gent com els polítics s’han adonat que, bé, que aquesta és una agència que està fent més i anant més lluny del que ningú no havia imaginat.

—**Creieu que tota aquesta història continuarà captant l’atenció dels britànics?**

—Fa un parell de dies, el cap del MI5 [el servei d’intel·ligència interna del

Alan Rusbridger: “El cap de l’MI5 es va queixar de com informàvem”.

Regne Unit] va sortir queixant-se sobre la manera com estàvem informant de la notícia. En veritat no va esmentar el nom *The Guardian* en el seu discurs, però sí que havia apuntat ja prèviament al nom del diari. Suposo que el govern volia tractar de desviar l’atenció i centrar-la sobre *The Guardian* per a no haver d’abordar el vertader assumpte. No estic convençut que, a la llarga, fos la tàctica més sensata. Ara tothom està informat de l’assumpte, i en parla, i crec que serà impossible que el Regne Unit s’aïlli de les onades enormes provinents d’Amèrica, d’Alemanya, d’Espanya, de França i d’Escandinàvia.

—**Per què va contactar Snowden amb *The Guardian* en primer lloc?**

—*The Guardian* és un periòdic foraster. Va començar a Manchester i no va arribar a Londres fins als anys seixanta. D’altra banda, fa cinc anys, decidírem ser dels primers a passar al format digital i decidírem que volíem estar oberts a la multitud de gent que publica digitalment. Aleshores contractarem un

advocat de la talla de Glenn Greenwald, el qual penso que uns altres diaris no haurien contractat. Snowden volia lliurar el material a periodistes de renom i en els quals pogués confiar i, per tant, va optar per contactar amb Greenwald, Laura Poitras i *The Guardian*, pel fet que aquest és un gran òrgan informatiu d’abast internacional.

—**Esteu venent més exemplars ara?**

—N’he estat al càrrec prou temps per a ser un poc cínic respecte a aquestes xifres. Amb Wikileaks pujarem ben amunt, i després tornarem a baixar. El que sí que em sembla és que això ofereix una certa imatge del periòdic i dels seus valors que resultarà beneficiosa a llarg termini.

—**Ha canviat la vostra forma d’utilitzar la tecnologia?**

—Encara fem ús del Gmail per a la majoria de coses, però no per a les més delicades. Per a la informació confidencial relacionada amb aquesta història, utilitzem un parell de mètodes que Snowden ens ha ensenyat.

—**Us resulta difícil no caure en una certa paranoia?**

—El meu perfil de Facebook, el van modificar. No sé qui ho va fer, però nosaltres ens trobarem amb un departament del GCHQ en el qual una de les coses a què es dediquen és justament a això. Sense més ni més, al meu perfil es podia llegir que la meua pel·lícula preferida era *La jungla de cristall*. Jo ara solc treballar amb les persianes abaixades perquè aquesta gent que va venir al meu despatx [la gent del GCHQ] em deixaren caure mig en broma: “Els nostres xicots estaran en aquells edificis [enfrent del despatx]”. Era un d’aquells acudits anglesos. Els nois que vingueren ens donaren molta informació sobre tècniques de seguretat preventives i jo vaig pensar que, si m’estan vigilant, probablement sigui una bona idea treballar amb les cortines tirades. Per tant no utilitzo el correu electrònic per a les qüestions delicades, i evito les habitacions amb telèfons si vull dir alguna cosa confidencial. La vida ha canviat una mica, però és molt difícil dur una vida que no sigui digital.

Christoph Scheuermann
©Der Spiegel

Traducció d’Alba Collado